

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

Макъ

1923-рэ ильсүүм
пүтхэлэл
кынчелжээнэгээс түүдэлэй

№ 179 (22388)

2021-рэ ильс

БЭРЭСКЭЖЬЙ
ЮНЫГЬОМ и 29-рэ

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
КЫХАТЫУТЫГХЭХЕР ҮКИ
НЭМҮКИ КҮЗБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮГҮӨТӨШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээст

Апэрэ зэхэсигъу

тыгъэмкээ, Адыгэ Республикаем и Къэралыго Совет – Хасэм идепутатхэм яхэдзынэу Юныгьом и 19-м щылагъэм нэбгырэ мин 231,6-рэ е хэдзаклохэм япроцент 67,62-рэ хэлэжьагь. Партиеу «Единэ Россиим» пае хэдзаклохэм япроцент 66,73-мэ, КПРФ-м – процент 17,65-мэ, ЛДПР-м – проценти 7,74-мэ, «Справедливая Россия – Патриоты – За правду» зыфиорэм – проценти 6,14-мэ амакъэ афатыгь.

Партииплымэ яфракциехэр Парламентын хэхъагъэх. Урысые политическэ партиеу «Единэ Россиим» ифракции анахь ин, нэбгырэ 40 ащ хэт, Шэуджэн районымкэ дэпутатэу Владимир Нарожнэр ишац. УФ-м и Коммунистическэ партие ифракции нэбгыри 5 мэхъу, кылэу Мыекуапекэ дэпутатэу Евгений Саловым пэцэнгыгэ ащ дызерихьашт. Либеральнэ-демократическэ партием

(Икъех
я 3-рэ нэклуб. ит).

АР-м и Къэралыго Совет – Хасэм ия 7-рэ зэуугъэкіэгъу апэрэ зэхэсигъо тыгъусасэ, Юныгьом и 28-м, илаагь. АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, федеральне үкіи шьольыр кулыкъухэм, ведомствэхэм япащхэр, нэмүкхэр ащ хэлэжьагъэх.

Зэхэсигъоррагъэжэным ыпеккээ Республика Парламентым идепутат хувьхэм ар къээзышыхьатырэ тхылхэр хэдзынхэмкэ АР-м и Гупчэ комиссие и Тхаматэу Сэмэгу Нурубий артигыжьгэх. Пстэумки нэбгырэ 49-рэ хадзыгь. Адыгэ Республикаем хэдзынхэмкэ и

Гупчэ комиссие и Тхаматэу Сэмэгу Нурубий хэдзынхэм якіеуххэм яхылгэгэе докладэу кыншыгъэмкэ зэхэсигъоррагъэшахыгь. Адыгэ Республикаем хэдзынхэмкэ и Гупчэ комиссие кыншери-

Устиновым кыблэ шьольырхэм япащхэм зэу-кіэгъу адриагь

Урысые Федерацаем и Президент и Полномочнэ Лыклоу КъФШ-м щылэм дээж Ѣзызхэ-щэгъэ Советым изэхэсигъо Владимир Устиновым тхамэ-тагъо зызызрихьагъэм Адыгэ-им и Лышъхъэу Къумпыл Мурат хэлэжьагь. Видеоконферен-цие шылэм тетэу клогъэ Йоф-тхабэзэр «Къэлэ Ѣынэгъонч» зыфиорэ программэр КъФШ-м зэрэшагъэцакээрэм, мэшигэ-клюс кулыкъухэм ялошиэн зэр-зэхшэрэм афэгъэхыгъагь.

Владимир Устиновым ипэублэ гүшүэ зэрэшхигъэунэфыкыгъэмкэ, бэдзэ-огуурмэ шышхъэлумрэ льешеу зэрэф-багъэм, бэу кызызрецхыгъэм, псыр кыншериу гафш цыфхэм яшынэгъон-чагъэ нахь пхашеу анаэ зэрэтэтин фаер агу кыгъэкыжьыгь.

«Чыопсым изытэ зызэрэзрихъо-кыгъэм кыххэкээ тхамыклагъохэр къэххунхэ зэрилэкыщым сыйдгоки фэхъазырынхэ фае. КъФШ-м хэхъэрэ шьольыр пстэухэмкэ ащ мэхъанэ илэу щит. Урысые Федерацаем ишьольы-рыбэмэ япсэуальхэм, ящагхэм кыншуль чыпэлэхэм, социалнэ-экономи-ческэ инфраструктурэм ипсэольэ мин пчагъэмэ псыр къакъуагь», — кы-лиагь УФ-м и Президент и Полномочнэ лыкло.

Машлом зыкъиштэним ишынаагь джы-ри шьольырхэм ашьхьарыт. Владимир Устиновым ошэ-дэмьышэ тхамыклагъохэр зыткэ кыкыгыгьэр зэрагъэшэн, ашкээ шьэдэкыжь зыхыхьэрэм ялошиэн уас-ратын фаеу ылтыгьагь.

Урысые Федерацаем ишьольырыбэмэ япсэуальхэм граждан оборонэмкэ, ошэ-дэмьышэ яохэмкэ, чыопс тхамы-клагъохэм кыншдахыхэрэм ядэгъэзы-жынкээ иминистрэ ишьээрэльхэр зыгъэ-цэкээрэ Александр Чуприян аппарат-программэ комплексхэу «Къэлэ Ѣынэгъонч» зыфиорээрэр нахь шуугьэ кытэу агье-федэнхэмкэ, оперативнэ кулыкъухэм номер зыкъеу «112-мкэ» афитеонхэмкэ амалэу зэрахьхэрэм афэгъэхыгъеу кыншотагь.

Системэу «Къэлэ Ѣынэгъонч» зы-фиорэм ифедеральнэ оператор зыкэ зэхшэнэу зэрэрахъухъэрэр, мы льэнэ-кьюмкэ зэфэдэ шапхъэхэр зэрагъэфедэ-щтхэр ащ кыншагь.

Адыгэим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат мэшигэхъяасэхэм ялошиэн нахьшоу зэрэзхажшэт шыкъэм фэгъэхыгъе до-кладыр зэулагъуум кыншишыгь.

(Икъех я 2-рэ нэклуб. ит).

КІЭЛЭЕГЬЭДЖЭ СЭНЭХЬАТЫР КЬЫГЬЭДЭХАГЬ

Хэти ираШэр күлээгъаджэ гум имык'еу, ыци щымыг'упшэу иг'аша Ѹхьын. Джащ фэдэу ащымыг'упшэрэ күлээгъаджэмэ ашыц къылпэжьыг'е щытхъурэ гүшүэ фэбэ дахэхэмрэ зыфалорэ Хүйт Гоощимэ Шамсудинэ ырхъур.

Аларэмкэ къебгъажьэмэ, Хыт Гоцци-мэ Йонъгъом и 28-м, 1951-рэ ильясым къуаджэу Нэчэрэзые унэгъо къызыэркло, унэгъо хъалэл зэдэлжүү къихуяа. Ятэу Бэшкэкъо Щамсудинэ ильфыгъэ бэрэ ышыхаа итынэу мыхуугъэми (ныбжы-кэ дэдэу идунай ыхъожыгъ), янэу Сафыет пшъэшъэжыер зыими ригъэхуа-псээштыгъэп. Нэчэрэзые дэс нахыжъхэм къызыэралотэжырэмкэ, Сафыет цыиф шъэбагь, дахэу гүшүүэу, ишэн гъэтылыгъэу, ынорэмрэ ышлэрэмрэ зэтэфэу щытыгъ. Сыд фэдэрэ Ioф фэбгъэзагъэмийгъэцаклэштыгъ, ау анахьэу Iспэлэсэнэнгъэ зыхигъуатэштыгъэр дэн-бзэнэир арыгъэ. Арын фае Гоцсимэ ицыкликъом щегъэжьяа гээж къахэшэу зыкэлэфэпагъэштыгъэр. Ау Сафыет нахь зы-пильтигъэр ильфыгъэ закъо еджэн-гъэсэнгъэ зэрэригъэгъотыщтыр арыгъэ.

Ятлонэрэмки Гоцсимэ инасын кы-
хыгъе езыгъеджэн күләегъеджэ дэгъухэр
үпэ кыкынхэу, щысэтехыпли фэхъунхэу.
Нэчэрээзэй еджалпэр кызыеухым, Адыгээ
күләегъеджэ училищым чэхъагь, нэужым
Нэчэрээзэй кьеғзээжыышъ, езыгъеджэ-
гъе күләегъаджэм ясатыр хэуцо, йофф
ышшээзэй Адыгэ къэралыгъ универиститэйм
жил орд илэхэн шинжилгээний

апшъэрэ гъесэнгытэ щизерегтэгьоты. Ящнэрэмкы Гошсимэ уехъопсэнэу щыт - сэнэхъатэу къыхыхигъэм рылажьэ-зэ ибзыльфыгъэ насыпи къычэкы, унагъо ихъагъ. Ишъхъэгъусэу Хъут Станислав исэнэхъаткэ чыгулажь, ау пээщэ һенатлэмэ аутээ ыныбжыкэ тэфэу пенсием kуагъэ. Станиславэ Гошсимэ-рэ унэгъо дэхэ зэккужь зэдашлагъ, явшашъэу Рузанэ апшъэрэ гъесэнгытлы ил, Пэнэжыкъуае дэт сымэджэшым врачэу Ioф щешлэ, исэнэхъат shу ельэгьу. Зыгу цыяклоу къырихъылэрэ сымаджэхэм шъабэу апэгъокыныр ишэн, ежь сымаджэхэм Рузанэ шъхъэклафэ къыфаши.

Хүйт Гоццисим ежь ригъеджэхэр изээфдэхэм, лэйкпүрь зыгъедахэу, къуаджэм ыцэ дахэкээ рязыгъалой къахэ-къыгъэр маклэп. Ахэр республикэм имы-

Кіләеғаджәр ары нахыбэрәмкә зәпхыгъэр гъашәм иғогоу къихәпхыштыр. Арын фәе «Узкырыплырәм фәдә охъу, узыгъасәрәм кыпхельхъэ» зықалайагъэр. Унағыом щыплъәгъурәм нәмыкәзу еджап!әр ары узыгъасәрәр, ыгүи ыпси кыуитезу кіләеғаджәм щыңынгъэм ильягъо ухегъадә.

закъо, Урысыем икъэлэ зэфэшьхфаэмэ ащэлажъэх. Узшыгушүкыни, узыгъэгушони бэу ахэт. Ахэм ашыщых Адыгэ радион ымакъэ зыгъэлоу, тхаклоу, АР-м изаслуженэ журналистэу Хъакъунэн-Хъуажь Заремэ, Урысыем Пенсиехэмкэй фонд икутамэу Адыгейим щилажъэрэм итхаматэу Мэшлэкъо Хъамедэ; АР-м икамернэ музыкальнэ театрэ ипащэу Сулейманов Юныс; АР-м идраматическэй театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцэ зыхырэм ихудожественнэ пащэу Хъакъуй Аспълан, Нэчэрэзые гурьт еджаплэм ипащэу Бэгъ Марет, нэмыхкхэри. Мыш фэдиз цыф дахэхэр лъэпкыям къезытыгъэу, зисэнэхьат хъалэлэу фэлэжьэгъэ Гощсимэ иловшэн къэралыгъоу зыфигъэхыгъэмий уасэ къыфишыгъ, «Лъэпкь просвещени-ем иотличник», медалэу «За доблестный труд», нэмыхкыбэхэри ащ къыфагъэшьо-шагъах.

Ригъеджагъэхэм ашыщэу, язэфынтыкъэхэм сафэнэуасэу щитыти, икэлээгъаджэ къитезгъэгүшүйэмэ сшюонгую Хъакынэ Заремэ зыфээгъэзагь: «Гошсимэ иурокхэм сачэссыныр сиклэсагь ыкки синаасып къыхыгь, – къелутай Заремэ, – апэдээ Нэчэрэзывы гуртыт ежаплэм иофшишэнэу Гошсимэ къызажьяком, ублэгээ классхэр ригъаджэштыгъэх. Джащ щегъэжьагъэу сиапэр нэпльэгүү сынэгу кээт – бзыльфыгъэ дахуу, зэклужьэу, кэраклэу фэлгагъэу, илоклэ-шыкъэхэри, ишэн-зеклуулхи Ѣцыстехыпэу щитыгъэх. Гошсимэ иунагыу, адэр икъоджэгъухэм афэдэу, Пышээ шьольтиир Иэрыйш хыр къыратлуп-шижин ижилчээ илтэжинийгээ Фа-

щыханым ыпекі къагъекощыгъаг. Фаер Адыкъалә кошыжын фитыгъ, ашыгъумунэ шығъахәхәр ахәм къаратыштыгъәх. Ау къуаджәм нахыжъ үшәу дәсыгъезхәр зәхегүштәйкъхи, Нәчәрәзые ыціл къагъенәжъыным фәш зы чыңпәл тыйсыйжынхәу зәдаштаръя. Джарәущтәу адәс сикъоджәгъүхәм афәдәу Гошсимә янәу Сафыет иунағъүи къуаджәм ыціл къэззыгъэнәжъы-

Ильээсэбэрэ къоджакIэу Нэчэрэзье еджагIэ дэтыгъэп. Арыти, тиkэлээгъеджа-гъэхэр зэкIэ Пыцкүйхъэблэ гурьт еджа-пIэм Iоf щашлэнэу гъэзагъэ хъугъагъэх. Сэри адрэ силэгъухэм сахэтэу аш си-еджэн Ѣшысыдээжыгъаг. Мыш дэжымын сзыzkэхъопсыщтыгъэр къыздэхъуг: ял-лэнэрэ классым Ѣшгэжъагъэу Гоцсимэ кIэлээгъаджэу сапашъхэс къеуцо. Аш урсысыбэр тигъэхъыщтыгъэ. Сэ сизакьюу сикIэлээгъаджэу урокыр къысчиуатэу къысщыхъущтыгъэ, джарэущтэу къашло-шыщтыгъэ адрэ къыздеджэхэрэми, сыда-помэ зэкIэри изэфэдагь, кIэлэеджакло пэпчь зэрэфэгумэкIырэр зэхыригъешлэн ыльэкыщтыгъ. Шэн гъэшэгъонхэр хэлъи-гъэх, тыргэжъаджэфэ ежь ышыхъе кIэлэ-еджакло пэпчь фигъадэштыгъ, аш къы-

жаджако популър филмаджыгъи, аще кыз хәккөн Гощсиме шуу тъльгүштүгъе.

Гощсиме кіләләгъеджэ сэнэхъатым нәфшшъяафу ореди дахэу кылощтыгъэ, музыкэри тиғъэхъыщтыгъэ. Урокым кызычылахъякъе тикіләләгъаджәми тщыгъупшәжкыти, бжъэ пчыгъэм фәдэу тыкъетысәкъити, оредыкъеу тыдэ щызәхэтхы-

Гъэхэри кыыфэттымышо мыхъунэу тыфежьэштыгъэ.

Урокым изээкүа гээл Гошсимэ кытагын фиуат эштэгийн, тыквээзын цуххээр дунааны ми уасэ фэтшинын, тыфэсакынын тафигыас эштэг, экспурсиехэм тищэштэг тьэ, тльэгүрээр зэкэ тигъэт хыжыг штэгтэй. Аш нэмийкэү дэгэйн еджэхэрээр хашын пыкхээзэ Урысыем икъалэхэр кытагтээ плъыханхэу тащэштэг. Ахэм зэкээмийн аял итэгтэй Гошсим ары.

джары шузыкъалтэгъурэр пшыкъуйхъаб-
лэхэми нэчэрэзьехэми... Игугы дахэкэлэ-
ашы, ыгу иджэмакъэ ригьэдджагъэхэм
джыри зэхахы. Джары клэлэе гэдже
сэнэхъятым күпкэлэй илэр.

сэнхэбатым күгүүзүү ийрэв.
Гоцсимэ къылэжьыгэ щитхүүр къын-
дгүрүүзээ чылэмкүл лъэшэу тыфэлъяло
псауныгээ пытэ ийэу, иунэгтэо дахэ дэт-
хъэжьэу, игухэлтышүүхэр къыдэххүүхэу
псэүнэү».

Сыдэүштэу хүими, уахтэр цыфым нахь лъэш. Бзыу щырхэм тамэ къагуак!эу набгъом зэрибыбык!хэрэм фэдэу ригъеджажэхэр щы!энэгъэм щырилхъяхъэхэми, нэрымылъэгъу kуач!эу зэфэзы-щэхэрэр як!элэегъяджэ ахильхъэйз цыфыгъэ напэмрэ гук!эгъумрэ. Ильэс 30-м нахыбэ теш!эжыгъэу ебъэджа-гъэмэ уащымыгъупшэжъэу къып!убы-батэхээз къыппэгъокыхэ зыхъук!э, сыда аш нахь тхъагъо щы!эр?

Сэ Хүйт Гоцсими силофшэнкэ сшлэнэ зыщыхуяа кэлээгъаджэхэм ясэнхьат зыщыхагъэхъорэ институтым къакло зэхъур ары. Ар зыхэт кэлээгъаджэхэм иофшлаки игуушысаки анахь чъэпхьыгээу къахэцьтигээ, адьгабзэр аригъяхь къодьеу щымытэу, завуч һэнэтэ хыгыльэр зэригъэцаклерэри нэужым къызызгүрээм, япшьешьэ пүгъэу Хъакынэ Заремэ итворчествэ фэгъэхыгээу юфхъэбзэ заулэ Нэчэрэзые еджаплэм тийнинституткэ щызэхэтгэгъагь. Шыыпкъэр поштмэ, юфхъабзэ горэ ябъэгъэхъазырыщтмэ нэчэрэзыехэр псынкіэх. Джащ фэдээ Нэчэрэзые гурыт еджаплэм ипащэу Бэгъ Марет тытефэу хъугъэшь, сыйдгъоки тигъеразэу къыддэлэ.

Заремэ итхылтэй «Тызэрэшлэү тыжкугъэш» зыфиорер кызыздэкіым, ащ ильэтегъяуцокэ апэу сизыңгугъэу сизфитеогъягъэхэм аашиң Хүйт Гошсимэ. Иккүаджэ зыщиғэтэшмі, АР-м и Лъәпкъ тхылтъеджаплэ зыщиғиэхэтэшмі Гошсимэ щылагь. Ар етлани «сыйкъешүүлтэгъу» ылоу кложырэп, игушылэ, иакылыт къытхельхъэ, цыфхэр егъэдэөшүүх, зыльщөш, арышь, сышхъэктэ ыкүучи иакылыли зэдиштэу адигэ бзыльфыгъэу узэрэгүүшхонэу тилемэ Гошсимэ аашишэу сэльтийе. Уикъоджэгъюо кынфатъэгъункэ шьюашэ, чылэр кынгъэдахэу, ыгъэинэу уиэнкэ насылыгь.

Гошсимэ икъоджэгъухэм зэралтыгэрэм фэдэу зыхахъэхэрэм алтытэу, къахэкъижь зыхъукэ гум кынэжьеу, дахэр къылэжь-мэ, үшүгъяр кынфагъэшшуашэу, ыгукэ зыфааем ылэкэ лынэсэу, ичыли иунагыуи зэтемызхэу, лъэпкэеу зыщыщи зауи гъабли къемыклоу, шыгъзор зыщыщир амышлэу, зэрэлтыгехэу, зэдэгүхэе пэсунхэу сыйфэлтэй!

Гошсимэ ригъэдхагъэхэм зэкіеми ац! Э къестхынэу зэрэмжхүгъэмк! Э къысфа- гъэгъунэу сяльэу, арэу щитми, аш! Palo ашлонгъор гүшү! Э заулек! Къесэтхыхыбы: «Опсэу, лъешэу тыпферауз, псакуныгъэ

пүтэ Тхъэм кыыуут!»
Мыихэр гүшүүлэх кызызэркло фэдэхэмийн, гур зыгтээж көбүзэй, зыгуулж шурэх. Джарын цыфыр зыифыщыяаэр, шоу ыпхыгыг эм илэжьшигээ зидильзэгүүжиний насылыгыг, аарти Гошсими дэгээчоо кындахэхүүг.

**АГЫРЖЫЭНЭКЬО Симхъан.
Филология шэныгэхэмкээ
кандидат.**

Адыгэ къамылымрэ аэрофон пщынэ Іэмэ-псымэхэмрэ

Гүкіэ Замудин изичээзыу тхыльэу «Адыгэ къамыл» зыфиорэм ихатыркэ лъэпкь пщынэ Іэмэ-псымэхэм язэгъешэн һоф хэхъоныгъэшхо ышыгь.

Үлэпкэ ашт кыдигъэкыгье тхыльхеу «Шыкіепшынэука» (Мыекуапэ, 2014), «Адыгэ шыкіепшынэм и Атлас» (Мыекуапэ, 2016) зыфиорэм шыкіепшынэм ехылгагьез джинст тхыльеджэхэр зыщымыгъозэгъэ къебар халаметыбэ къизэуахыгь. Ахэмэ апидзагъез къамылым ехылгагьез шэннигъэхэр утыкум къихъагъэх.

Я ХХ-рэ лэштэйум ия 30-рэ ильэсхэм адигхэм ямузыкальнэ культурэ зыуштэгъэхэу Г. М. Концевичрэ А. М. Аврамовырэ къамыл епщэнир къосэжэрэ культурэм щыщэу, ар къызакъенжыгъэр нэбгыре заулэ нахь мыхъою алоэ къатхыжыгъагь. Лэштэгъу фэдэз зытештэм къэнэфаг — нэбгыре зырызхеу къамылым ыпсэ пызгээтигъэхэр мыхъулемэ, осетинхэм яуадынз, къэрэшэе-бэлькъархэм ясбыгъэты фэдэз адигэ къамылри ашыгъупшэжынэм нэсцтэгъагь.

Музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм дунаим тетхэм анахыж дэдэхэм ашыц къамылри. Къупшхэм хэшшыгъэ флейтэхэр палеолит лъэхъаным щегъажьа-

лэжъэнхеу ары ахэмэ пшэрьиль шхьалеу ялагъэр. Евразие чынналъэр пштэмэ, флейтэр мэлахъхэм язэмэ-псымэштыгь. Ашкэ мэл һэхъогур зерагъакоштыгь: хъуакло дашхэмэ, псашибо ашхэмэ, къыдащежхэх хъумэ мэкэгъэу, мэлхэр рагъегупсэфу а Іэмэ-псымэр агъэфедэштыгь. Зэральтэштыгъэмкэ, флейтэм ымакъэ къедэлукирэ бывымхэр нахь дэгью хууцтыгъех, нахь щабе къахъыщтыгъех, нахь бывымышуи къаклахъоштыгъех.

Ачарпынэм ишуагъэ хигъеунэфыкээ, К. С. Ковач я ХХ-рэ лэштэйум икъихъауухэм мырэущтуу ытхыгъагь: «... унъечынын, унъеджэгүн къодыгу аргэл, һэхъо фэло-фаштэхэр зерагъецкээрэ Іэмэ-псымэу зерархье нахь».

Іэмэ-псымэми, ашт ымакъи мэхъе нэшанхэр илэу, һахъохэр узым щиуухумэхэу альтытэштыгъ. Абхаз мифологирем зэрэхэтимкэ, апэдээ ачарпынэм къырагъэкыгъэ мэкъамэр һэхъогур зэрэбэгъоштыгъем.

Лъэпкь зырызхэм янэшхъэгь фэло-фаштэхэр аэрофоным рапхытшыгъэ. Ашт фэдэу гучулхэм яхъэдагъэхэм флюгярэм епщэтшыгъэх. Адыгэхэм, ахъазхэм, къэрэшахэм язэмэ-псымэхэри хъэдэгъэ фэло-фаштэхэм ахэлажьэштыгъехуу къатхыжы: ысмын хэхъодагъэр зыдэшшиэр къыхагъэштынэмкэ, къушхъэм къефхыгъэм е ысмын ытхъэлэгъэм ыпсэ «къагъотыжынэмкэ».

Лъэпкь аэрофон Іэмэ-псымэхэр зэтэгъигъэх якъихъагъэкэ (мм 350-м щегъэхъагъэу 1000-м нэсэ), һэлтэгъэопэ пчынэмкэ (3 — 8), зыхшыкыгъэмкэ (къэкырэ къамыл уцыр, чыгыг лъэпкь зэфэшхъафхэр, түччыр). Нахьыбэм агъэфедэр къэкырэ къамыл уц лъэпкь ары. Іэмэ-псымэхэр ежь къамылапшэхэм агъэхъазырэу хабзэ. Башкир кураир зышштэгъэу Р. Ф. Зелинскэм зэрэлорэмкэ, «шьо плокэ» уцэу утеуомэ ачт къэзэйм фэдэу жыгырыхъэрэ ары агъэфедэрэр. Ашт фэдэ «жыгырыу үчхэр» огуу зыхъуе нахьыбэу къэкырх». Бжыхъэм ехуулэу ашт фэдэ къэкырэ уцым флейтэ Іэмэ-псымэ хэшшыкыгъим хүнэу игъо мэхъу. Аэрофон пщынэ лъэпкъхэм макъэ къарыгъэкынэр, уялщэнэр къин хъазыр. Къамылапшэхэм якъегъэуакэ епхыгь үүпшэхэр, бзэгур, цэхэр һоффим зэрэхлажъэрэм, жыкъэшаклэр зэрэгъэуцугъэм, къамылэр зэралгыгъим, һэлтэгъэуапэхэм язэпчыжъагъэ, ахэмэ узэраторэшбэрэ шыким (гүанэм зэрэштэу е дэлгэлээпэ, илэу телабэмэ), мэкъэгъэбэрэзбэзкэ амалхэр икъоу һэлтэлмэ, нэмыкхэм. Къамылапшэхэм агъэ-

федэрэ нэшнэ хэхыгъэхэм ашыц зэрепшэрэм нэмыкхэм якъэхэз зэрэдэхъуухэрэ (бурдан макъэр). Ар башкир кураем, гуцул флюярэм, монгол цоорым, кыргыз чоорым, адыгэ къамылым яншан. Ашт ихъатыркэ орэд мэкъэмэ шхьалеу гъуагъо е къэшшиукирэ макъэ къэтэу, мэкъэмиттур зэтэгъэштэгъэу мэхъу. Аэрофон пщынэ Іэмэ-псымэхэм янахьыбэм ацэхэр зыхшыкыгъэм ехылгагъэх: ачарпын — ахъазыбзэхэ — боршевик, курай — шхьээ биррабэ зилэ къэкырэ уцым (зонтиковые) ыпкэ — къурэ зыфэпшоштыгъэм тэхигь. Адыгэ къамылым ыцээ тюркыбзэхэм къахэкыгъэшт. В. В. Радловым игүүчилэхэу «Опыт словаря тюркских наречий» зыцэм «къамыл» гүшүээм имэхъанхэм ашыщэу «узыпкы» (стебли), къамышлы — «къамылым хэшшыкыгъ» зыфэпшоштыгъэр къетых. Адыгэхэм тюрк лъэпкъхэмрэ лэштэгъубэрэ зэдэгэлгээ зээшылапшэхэм къалкырыкыгъэх бзэм, культурэм яфэмэ-бжыимхэр.

Ыпшэхэкэ зэрэшхъэдгээунэхыгъэу, бывымхууным пылынгээ лъэпкь пстэуми флейтэ пщынэ Іэмэ-псымэхэр игъэкотыгъэу агъэфедэштыгъэх. Я ХХ-рэ лэштэгъумы пщынэ лъэпкъыр искуствэм икъыгъоу нахь лъэшэу зыгъэфедэу хууцыр башкирхэр ары. Ахэмэ якурае епщэхэрэм лъэпкъыр идунэ-еплэхэр, ифилософи, игүхэл ахыншыуухэр къырагъотыкын альэхэу искуствэ лъагэм а Іэмэ-псымэр нагъэсигь.

Мы тхыльэр зыгъэхъазырьгъэр адыгэ культурэр, лъэпкь искуствэр зипсэрадэу, Адыгэ Республиком изаслуженэ сурэтышэу Гүкіэ Замудин. Музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм лъэпкъымкэ мэхъанэшхуу ялэр къизэрэ-

шэхэу, къамылапшэхэм пасэм щылагъэхэм, непэ псэухэрэми якъебархэр ухъумэгъэнхэр, лъэпкь культурэм икъэрикайхэгъэу хэгъэуцожыгъэнхэр — джары тхыльым ишшэрьиль шхъаэр. Тхыльым къыдэхъягъэх къамылапшэхэр пщынэо куп зэфэшхъафхэм ахэтэу лъэхъэнэ зэфэшхъафхэм атырахыгъэ сурэтхеу Гүкіэ Замудин ыугъоижыгъэхэр, ежьим атырихыгъэхэр.

Осэшхо ил клахэ адигхэм, юшыагъэрэз адигэхэм, іэкыбым щыпсэурэ тильэпкэгъухэм къамыл къеъэуакэу зэрхъэрэ шхъаф-шхъафэу къызэригъэлъагъорэм. Къамылри непэ зыщэрахъэрэ чыпэхэр (Адыгэ Республикар, Къэрэшэе-Щэрджэсир, Къэбэртэе-Бэлькъарыр, Краснодар краир, Тыркуер) кыгъянэфагъэх.

Сурэт угъоижэхэм, къэбархэм къаъэльягъо пэсэрэ шыким тетэу шыгъээ къамылхэри, джыре технологиехэр кызфагъэфедээзэ агъэпгыгъэ къамылхэхэр.

Къамылым ылъапсэ чыжъеу щылэми, я ХХ-рэ лэштэгъухэм якъеъапэ нахьыбэр агъэпсэ-уалъэштыгъэ гъучи къамылри ары музейхэм щаухумагъэхэр. Нэмыкхэм ахшыкыгъэ къамылхэри зырыз дэдэхэу музейхэм ачэлъеу кыччээкыгъ. Ашт фэдэу къэкырэ къамылым (боршевик) хэшшыкыгъеу музикэм и Урысые лъэпкь музей (Москва) чэлээр, дэжьын эхшыкыгъэ зэгошхэгъэ къамылым дэжьыяшь то бэзагъэу хуушиш Шапсигъэ щыщ къамылапшэу Тэшшу Шухъаибэ икъамыл Псышопэ музей (Краснодар край) 1961 — 1962-рэ ильэсхэм къашгээжъягъэу чэлээр. Шончыпэм хэшшыкыгъэ къамылхэр аухумагъэх Урысые иэтнографическая музейрэ Урысые лъэпкь музикэм и Музейрэ. Алюминий, гуччым ахшыкыгъэ къамылхэр Г. Н. Прозрелевым Г. К. Правэрэ ацэлэхэц шыт музей-заповедникэу Ставрополь щылэм чэлэхь.

Зэкэлтыклохэ гэнэфагъэм тетэу зэхгээцогъэ тхыльым къамылым идунэететыкэ нэгумуу къыкгээжъую.

Тхыгъэ гуадзэхэу тхыльым къыгъухэм мэхъанэшхо яи. СД-диским тет къамылым къырагъэлорэ мэкъамэхуу 1949-рэ ильэсэйм къышгээжъягъэу непэ нэс атхыгъэхэр. Ахэр ежь Гүкіэ Замудин пленкэм тыритхъэхэм анэмкхэу ГТРК «Адыгэя» зыфиорэм, Адыгэ Республиком гуманитар шэнэгъэхэм яшэштэн пыль институтын, Къэбэртэе-Бэлькъар ушэтэкло институтын яфонд-хъарзынэхэм къахихыгъэх.

Щэх хэлъэп, Гүкіэ Замудин итхыль ашогъэшэгъонышт музыкантхэм, шэнэгъэлжэхэм ямызакуо, адыгэ лъэпкь культурэм изытлет лъыгъэлэрэ постэуми.

БУЛАТОВА Динара.
Искусствоведенимкээ кандинат, Урысые музикэм ястрих институт икъутамэу пщынэ Іэмэ-псымэхэм яшэштэн дэлжээрэм ишэнэгъэлэж шхъа.

Адыгабзэкэ зээздээкыгъэр УНЭРЭКЬО Рай.

гъэу щылагъэх. Ахэмэ апэкэ щылагъэх зепхъанки пшынкни нахь һэрифэгъухеу пхъэм е къэкырэ уц лъэпкъхэм ахашыкыгъэ аэрофон Іэмэ-псымэхэр. Ау ахэр зэрэмахэхеу, зэрэкүтэгъошхэм къыхъакэу археологирем къыхъагъэжъынхеу хууѓээ.

Флейтэ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэр ижкээ къыщегъэжъагъэу славянхэм, фино-угорхэм, тиркухэм, монголхэм ахэлъыгъэх. Анахьэу ар лъэпкъыгъеунэф Іэмэ-псымэу зиагъэхэр бывымхууным пылыгъэхэр ары. Кавказын щызэрахъэрэ флейтэ Іэмэ-псымэхеу ахъаз ачарпын, къэрэшэе-бэлькъар сыйбыгъы, осетин уадынз, адыгэ (чекес) къамыл/бжъэмий зыфaloхъэрэр. Лъэпкь щылэкээ-псэуклэм хэ-

Къэралыгъуи 100-мэ зэпхыныгъэ адишлыгъ

РТРС (Урсые телевизионнэ ыкли радиокъетынхэмкэ сеть) «Радиотелевизионный передающий центр Республики Адыгея» зыфиорэм икутамэу Адыгеим щыэр загъэпсыгъэр ильэс 20 ыкли телевидениеер зызехащагъэр ильэс 90-рэ зэрэхъухэрэм япхыгъэу радиор шу зыльэгъухэрэм чаныгъэ кызхагъэфэним имафэхэр шышхъэум и 1-м кыщегъэжьагъэу и 31-м нэс ригъекоцкыгъэх.

Радиор шу зыщальэгъурэ къэралыгъуи 100-мэ ашыпсэухэрэм зэпхыныгъэ мин 31-м ехүү РТРС-м адишлыгъ.

Мы уахтэм къыклоц мэфэкъым епхыгъэ къэуаклоэр агъэфедээ радиостанции 5-мэ ялофышэ купхэр эфирим кынхэштыгъэх: R20RTN (Москва, Романцево), R20RTA (Краснодар), R20RTM (Мыекъул), RT20TT (Тамбов), R20RTR (Петрозаводск). Радиор шу зыльэгъурэ нэбгырэ 29-рэ ахэм ахэтэу юф адашлагъ.

Иофхъабзэм имурадыр мы лъэхъаным диштэрэ связым иобъектэу цифрэ шыкъэм тетэу юф зышигъэх операторын иэхэр зэлъараагъэшэнэйр ары. Радиостанциехэм якъетынхэм ахла-

жъэхэрэм «Радиобашня России» (RTR) зыфиорэм ишлэж диплом къыдахынным пае очкои 100 рагъекъун фэягъэ. Джащ фэдэу радиом зэпхыныгъэ дээзышыхэрэм предприятием ибашнэ зытешыхъэгъэ открыктэ — QSL зыфиорэр джы ратышт.

Шышхъэу мазэм РТРС-м Саудовска Аравиэм, Ямайка, Мартиники, Сент-Люсии, Кувейт, Мавританием, нэмыкхэм ашыпсэухэрэм зэпхыныгъэ адишлыгъ. Клэуххэм кызэрагъэлэгъуагъэмкэ, RTR-м идиплом къаратынхэмкэ нэбгырэ 41-мэ, РТРС-м июбилейнэ вымпел — нэбгырэ 21-мэ лъэу тхыльхэр къатыгъэх. Іоныгъом и 30-м нэс джыри лъэу тхыльхэр рагъэхъинхэ альякъыщт.

Дипломнэ программэр кызырагъэжьэгъэ ильэси 5-м кылыклоц урсые ыкли 1931-рэ къэралыгъохэм ашыпсэурэ цыфхэу радиор шу зыльэгъухэрэм диплом 800 фэдиз ыкли вымпел 50 агъэхыгъ.

Чызпьюогъум и 1-м урсые телевидением ыныбжье ильэс 90-рэ мэхъу. Мы мафэм 1931-рэ ильэсийм Московскэ радиоузелым истудие алерэу зеклорэ сурэтхэр зыхэтхэ къетынхэр къагъэльягъохэу рагъэжьагъ. Ильэс зытешэм, СССР-м ишьоллыр радио 200 фэдиз кыщызэуахыгъагъ.

Мы уахтэм РТРС-м иофышылабэ радиор лъэшэу шу зэрэлэгъурэм даклоу, ар сэнэхъят афэхъужыгъ. Мыихэм ахэтых Урсысем спортымкэ имастерхэр, спортымкэ дунээ класс зилэ мастерхэр.

Непэ ыпкэ зыхэмийль канал 20 цифре шыкъэм тетэу Урсысем щыпсэурэ процент 98,4-мэ РТРС-м къафигъэлэгъон ельякъы. Шышхъэу 13-м мы предприятием ыныбжье ильэс 20 зэрэхъурэр хигъэунэфыгъыгъ.

ІШШЫНЭ Сусан.

Мэфэкъым зэфищаагъэх

Гектар мин 300 фэдиз кызэлъызыубытырэ Кавказ заповедникым инахыбэм мэзхэр кыщэкъых.

Ахэр къэзгъэгъунхэрэм ыкли за- цыфылэ зынэмисыгъэ чыпилэ къабзэхэр къызэтырагъэнэнхэр ары.

Мы лъэхъаным заповедникым нэбгырэ 90-мэ юф щашлэ. Мафэ къес сыхытэр бгъум кордон пэпчэ якъэрэгъулхэр гъэорышлэлэм кытеонхэшь, юфхэм язытет зыфэдэр къаралон фае. Макъэ къамыгъэгъумэ, лъэтемитэу юпилэгъу афэхъущт цыфхэр агъяклох. Мэзыр зэрэдахэм нэмыкхэм ар щынагъо, пшэштэп цыфым къехъулэн ыльякъыщт.

Мэзыр шу зыльэгъурэ цыфыр ашч фэшыпкъэу къэнэжьы. Джащ фэдэу

мэзыри ежьим къетэжьэу ипсауныгъэ къызэтыргъанэ.

Мэзым иофышлэ и Мафэ щыхагъэунэфыкынэу, нэйуасэ зэфэхъунхэу ашч иофышлэхэм къэлэеджаклохэр кытрагъэблэгъэгъагъэх. Урокыр жыы къабзэм хэсхэу, пхъэнтлэкү кытагъэхэм атесхэу агъякъуагъ. Заповедникым фэгъэхыгъэ видеороликым еплъыгъэх, вольерэу «Лаурэм» щыгъ псэушхъэхэри къарагъэлэгъуагъэх. Нэужум заповедникым и Кыбылэ отдел икъэралыгъо инспекторэу Дмитрий Драган псэушхъэхэм лъэхъэу къагъанхэрэмкэ ахэр зыфэдэхэр кызэрэпшэштэр къэлэеджаклохэм къафилотагъ.

Джащ фэдэу Мыекъулэ дэт еджак-

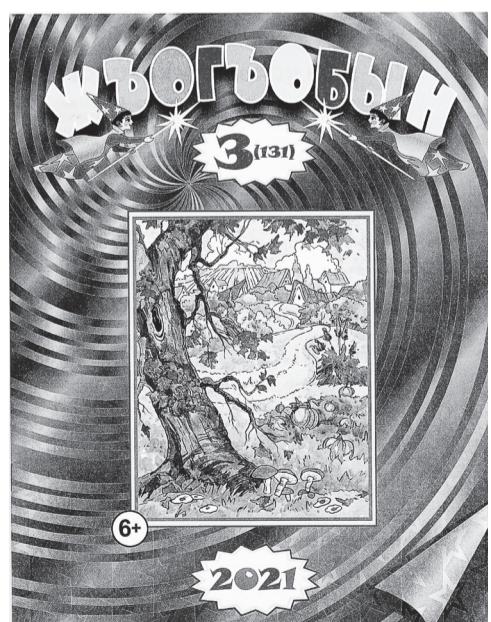
пхэхэмрэ къэлэцыкыу ыгъыпхэхэмрэ аччес къэлэцыкыухэр зыхэлэжьэхэ зэнэкъокью «Мэзпэсэм изы маф» зыфиорэм зэфэхъысихъэр фашыгъэх. Теклоныгъээр къыдэзыхъигъэхэр шхъафтынхэмкэ агъэгушлощтых.

Экологическе пхуныгъэмкэ Кавказ заповедникым иметодистэу Куцая Валентинэ «Мэзыр тибаиныгъ» зыфиусыгъэ урокхэр еджэлэпэ заулэмэ ацихыгъэх. Мэзым, ашч щыпсэухэрэм, заповедникым афэгъэхыгъэ упчлэхэм джэуапхэр аритижыгъэх. Сабыйхэр мэзым нахь пэблагъэ хъугъэх, ашч иофышлэхэр зыпильхэ юфыгъохэри зэрэгшэлгэгъэх, ямэфэкъим афэгушуагъэх.

(Тикорр.).

Зичэзыу къыдэкъыгъу

«Жъогъобыныр» къэракъ, гъэшэгъоны

икъэлэгъаджэу Мэлгош Лидэ дашыгъэ зэдэгуштыгъэум ар лъеягъуатэ. Бжыхъэр ильэсийм иохтэ тынч, рэхъят, мэфэкъыбэ щыхагъэунэфыкы. Адигэ ыкли адигэ шуашэм ямафэхэр, Адигэ Республикар зызехащагъэр ильэс 30 зэрэхъурэр, гъэсэнгъэлэ-пхуныгъэр мышыгъэу зылэхъырэ къэлэгъаджэм и Мафэ, нахь уклоталомэ, ным и Мафэ, нэмыкхэри. Гушуагъом, нэфим ямызэштырэ къэлэцыкыухэри — сабий ыгъылэхэм аччесхэри, ублэпилэ еджаплэхэм ащеджэхэрэри, нахь еджэлэ та��ырыхъэри сыйдигъоки ягуалэу мыхэм ахэлажъях.

Адигэ лъэпкъым пытэу зыцлэ епхыгъэ тхэклошоу, адигэ дунаим зэфэдэу щыцлэрило Мэшбэшлэ Исхъякъ иусэ зэрэблыхъэр журналым дэтын — «Тыгъэр къыпфопсы, тыгъэр ош пай!»

...Зэкошыгъэр уччы щэбагъо, Лъэпкъэр зэдэлжъкъэ непэ убай, Ош пае тыгъэр, тыгъэр зэпагъол, Тыгъэр къыпфопсы, тыгъэр ош пай!..

Ашч къыгот адигэ пэпчэ икъесэ усэу «Адигэ цый» зыфиору орэдышшом бэшлагъэу ралхъагъэу лъэпкъым ихъяр инхэм ашыжынчырэр:

Адигэ цыеу цые къопэфыр, Осы нэгуфим фэдэу уфыжь. Джыгыты къалэу къэлэкъэ чэфыр Гушуо ризепшэу ылты ушыц.

* * *
Типшэшэ гуахымэ нэфылты шэплым
Утфыхабзыкышь, пшысэу утфады.
Хъазыр пшыкытюу бгъэгупэм хэлъым

Тхыдэбэ 1аджи тарихым щаты.
* * *

Типшысэ 1ушмэ янэфи пхэтэу Псынкыагъэу пхэлэри ягхэль гугъ.
Узыгадыгъэр сэрыми, хэтми,
Зэрэ Кавказуу ылкыы уекуугъ.

Къэлэцыкыу журналым чыпилэ щаубытэгътиадыгъэ тхэкло-юбилиярхэу Бэрэтерэ Хъамидэ, Хъурмэ Хъусен, Гутэ Саныет афэгъэхыгъэхэми.

«Жъогъобыныр» уигульйтэ, уижабзэ, уишэныгъэ хэзигъэхъорэ тхыгъэ зэфэшхъафыбэ — пшысэхэр, рассказ цыкыухэр; тичылопс ехылгагъэр; еджаклохэм цыкыу чанхэм тафээгъээнэосэрэ тхыгъэ къэлэхэр; адигэ шэн-хабзэхэр зэрэгэшэгъонхэр, ахэм узэрауэнкырэр къизытотыкъу «Къеблагъ!» зыфиору тхэкло

нахыгъэу Гъукэлэ Нурбый къыгъэхъазыгъэхэр; тикъэлэ шхъялэ зикласхэм апае усэу «Си Мыекъулэ» зыцэу Мыекъолэ гурьт еджаплэу N 11-м адигабзэмкэ икъэлэгъаджэу Мэрэтыкъю Сусанэ зэхильхъагъэр; еджаплэхэм ашыкъэбэрхэр; «Зымыгъэзэш!» зыфиору ор-орэу бгъэлжын сурэтхэр къызыщтыгъэр, нэмыкыбы дэбгэтошт. Журнал нэкүбъохэр къэракъэх, гъэшэгъонх. Журналым иредакторыр узэпишэу, гъэшэгъонху ар зэхээгъэуцэрэд Дэзбэ Назрэт.

Адигэ Республикам къыщыдэкъырэ журнали 4-мэ — «Жъогъобыныр», «Зэкошыгъэр» (урсыбээкъэ — «Литературная Адыгэя» ыкли «Родничок Адыгэя») зыфиорэм яредактор шхъялэр Мэшбэшлэ Исхъякъ.

Шэнэгъабэкъэ, дэхагъэкъэ къытэтэрэ тхыгъэ зэфэшхъафыбэр къытфыдэзыгъэхъэрэм, къэлэцыкыухэм, еджаклохэм, ныбжэ зилэхэу ахэм яджэхэр, гъусэнгъэ адызишэхэм псауныгъэ пытэкъэ тафэльяло. Ти Адыгэй мамырныгъэр цыфхэр щынасышыонхэу тафхъоху.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Къэлэцыкыу журналэу «Жъогъобыныр» ичээзу къыдэкъыгъо дышьэ уахтэу бжыхъэм исурэт дахэ къызэуухы. Адигэ республикэ гимназилем адигабзэмкэ

Дзюдо. Урысыем изэнэкъокъу

Адыгейр гупчэхэм ахальытэ

Урысыем дзюдомкэ изэнэкъокъу Адыгэ Республикэм Іоныгъом и 22 – 26-м щыкъуагъ.

Адыгэ къэралыгъо университе-
тэм спорт Унэшху Кобл Якъубэ
ыцэ зыхырэм Урысыем ишьо-
лыр 61-мэ дзюдомкэ ябэнаклохэр
алырэгъум щызэукалааъх. Йонтэ-
гүйгъехэм ялтыгъяа якухэм
ахэтхэу бзыльфыгъехэр, хуль-
фыгъехэр медальхэм афэбэна-
гъах.

Спортымкэ дунэе класс зиэ
мастер 25-рэ, Урысыем спортым-
кэ изаслуженне мастер 3, спор-
тым имастер хуунымкэ кандидат
20. Мыекъуапэ щызэнэкъокъугъ.
Сэнаущыгъэ зыхэль ныбжы-
къехэм ялэпэлэсэнэгъе къагъэлэ-
гъонимкэ амалышухэр ялагъах.

Адыгэ Республикэм ибэнэко
31-рэ зэлукъэгүхэм ахэлэжьагъ.

Зэфэхьысыжъхэр

— 2024-рэ ильэсийн Олимпиадэ
дэлгүүнхэр Париж щыкъоштых, —
къитиуагъ Урысыем дзюдомкэ
ихэшыпкыгъэ хульфыгъэ ко-
мандэ итренер шхъяаэ, Урысы-
ем, Адыгэ Республикэм язаслу-
женне тренерэу Тао Хасанбай.
— Урысыем изэнэкъокъу Мыекъуапэ
дэлгээ шхъяаэ, Урысыем, Адыгэ
Республикэм язаслу-
женне тренерэу Тао Хасанбай.
— Урысыем изэнэкъокъу Мыекъуапэ
дэлгээ шхъяаэ, Урысыем, Адыгэ
Республикэм язаслу-
женне тренерэу Тао Хасанбай.

— Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм
спорт Унэшхом итеплэ дахэ,
гээпсийкэ илэр шэпхэе лягэхэм
адештэ, — къитиуагъ Урысыем

изаслуженне тренерэу Емкүж
Мухъамед. — Сэ Къэбэртэе-Бэль-
къарым сыйкыыгъ, Кобл Якъубэ
дэлгээ зышигъэхэм сащыц.
Тренерхэм, кэлэгэгэаджэхэм юф
зыдашэн фее лъэнэкъохэр зэ-
нэкъокъум къыщыхэгъэх.

Емкүж Мухъамед игушигъэхэр
дээшигъэхэр тренерхэм, бэн-
аклохэр талыklagъ.

Еплыкъэхэр

— Мыекъуапэ ифэшьуашэу
Урысыем изэнэкъокъу щызэх-
ашагъ, — къитиуагъ Адыгэ Республикэм
дзюдомкэ спорт еджаплэу
Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм
ипашуу, Адыгэ Республикэм иза-
служенне тренерэу Бастэ Сэлымэ.
— Адыгэ Республикэм и Лышихъэу
Кумпиль Мурат, Правительствэм,
Парламентын якулыкъушааэхэр,
спортым пышагъэхэр алырэгъум
щыкъогъэ бэнэгүхэм ялтыгъяа
тренерхэм, зэхэшаклохэм гуши-
гъэхэр афэхүгъэх.

Спорт поэлэшхо Мыекъуапэ
щагъэпсийнэу, еджаплэ-зыгъэсаплэ
ар ашынэу, алырэгъум ибэнэпли
4-мэ а зы уахтэм ашызэнэкъо-
къунхэу Кобл Якъубэ мурадхэр
илагъах. Чыжъэу плъэштигъэ
тренер-кэлэгэгэдже цэрилом
игүхэлхэр щызэнэгъэм щыпхы-
рашгъэх.

Зэнэкъокъум икъизэуухыгъо
мафэ имызакъоу, ти Лышихъэу
Кумпиль Мурат командэхэм
язлыкъэгүхэм ялтынэу, зэдегу-
щыгъэгүхэм ахэлэжъэнэу спорт
Унэшхом къэлкъуагъ.

Кумпиль Мурат апэу зыука-
гъехэм ашыгъи Кобл Якъубэ
ишьхэгүхэу. Джалэртэ ыхъюу
Светланэрэ. Гуфэбэнэгъэ зыхэль

зэдегушигъэгъум къы-
хэдэгэшыгъэр Къум-
пиль Мурат Коблжэм
яунагъо зэрэфэра-
зэр, Кобл Якъубэ
ишьшагъэ зэригъэ-
лъаплэрэр ары.

Джалэрт нэгушюу,
гупшигэ куухэм зэ-
лъаштэу зэрэшыгъир
тльэгүштэгъэх. Ыгу
ихъыкъирэп занкъеу
къыхимыгъэшыгъэ-
ми, «тхашьуегъэп-
сэу» къарилохыгъ
Кумпиль Мурат,
зэдегушигъэгъум хэ-
лэжэгъэ тренерхэм,
спортыменхэм.

Олимпиадэ джэ-
гунхэм дышээр къа-
щызыхыгъэ Муд-
рэнэ Бисльян, хэ-
гъэгум дзюдомкэ
ихэшыпкыгъэ ко-
мандэ итренер
шхъяаэ Тао Ха-

санбай, фэшьхъафхэм ти Лышихъэу
гушыгъэхэр афэхүгъ.

— Мыекъуапэ сыйшеджагъ,
ныбдэгүхэр щысилах, телефонкэ
тызэфытео, — къитиуагъ
Санкт-Петербург щыпсэоу, спор-
тымкэ дунэе класс зиэ мастерэу
Улан Гуртуевым. — Урысыем
изэнэкъокъу гъэшэгъонэу Мыекъуапэ
зэрэшкыуагъэр, тызыхэ-
лэжэгъэ зэдегушигъэхүхэр шүүкэ
сигу къэлкъуагъ.

Алик Бекузаровыр Темир Осе-
тием щыщ, Владимир Драчко
Татарстан дзюдомкэ ихэшып-
кыгъэ командэ итренер шхъяа,
түри Урысыем изаслуженне
тренерых. Гъэунэ Анзор Мыекъуапэ
щеджагъ, Урысыем ихэшып-
кыгъэ командэ итренер. Виталий
Макаровыр спортышном щы-
цэрилуу. Дзюдом, Кобл Якъубэ

къатегушигъэхээ, Адыгейм испорт
псэуальхэм хэхъоныгъэ зэрафэ-
хууыгъэм яеплъыкъэхэр къыралола-
гъэх, республикэм илэшхъэстетхэм
къашытхууыгъэх.

Медальхэр къыдэзыхыгъэхэр

Хульфыгъэхэр купи 7-мэ ашы-
зэнэкъокъуагъэх. Иркутскэ, Тюмень
хэхъохэм ябэнаклохэу Рамазан
Абдулаевым, кг 60, Алим Балка-
ровым, кг 66-рэ, апэрэ чыпилэхэр
къыдахыгъэх. Чечэным щыщхэу
Байсангур Багаевыр, кг 73-рэ,
Абас Азизовыр, кг 81-рэ, хэгъэгум
ичемпионых. Давид Оганисян, кг
90-рэ — Краснодар край, Нияз
Билаловым, кг 100 — Татарстан,
Давид Бабаян, кг 100-м къехъу,
апэрэ чыпилэхэр ахыгъэх. Бзыль-
фыгъэхэри купи 7-мэ ашызэнэ-
къокъуагъэх.

Адыгэ Республикэм дзюдомкэ
изэнаклоу Къуижь Бисльян, кг
73-рэ, ящэнэрэ чыпилэхэр къыдихыгъ,
тренерхэр Беданыкъо Рэмэзан,
Хээпэе Асхъад.

Командэхэм язэнэкъокъу

Урысыем ишьольтырхэм яко-
мандэхэм язэнэкъокъу хэушхъа-

**Зэхээшагъэр
ыкИ къыдэзыхы-
гъэхэр:**
Адыгэ Республикэм
льэпкэ Иофхэмкэ, Икыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адярьээ зэхы-
нгъэхэмкэ ыкИ
къэбар жууыгъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шылэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчъагъэхээ 5-м
емыхъуэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкунуу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэлгэгъэжокъых.

E-mail: adyvoice@
mail.ru

Зыщаушыхывтыгъэр:
Урысыем Федерацием
хэхуун Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкИ зэлты-
Иэсэйкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхывтыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушытэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIэмкИ
пчагъэр**
4485
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2023

Хэутынм узчи-
кIэтхэнэу
щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщаушхэгъэхэ
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъяаэм
ипшьэрилхэр
зыгъэцакIэрэр
МэшцIэкъо
С. А.

ПшьэдэкIынж
зыхырэ
секретары
ЖакIэмкъо
А. З.

ФыкIыгъэу зэхашагъ.
Адыгейм ибэнаклохэу Р. Цыкыр, А. Пашлор,
В. Ингушыр, нэмийхэри Кыблэм
ихэшыпкыгъэхээ командэ хэтыгъэх.
Апэрэ чыпилэхэр Урал федераль-
нэ шхъяаэм къыдихыгъ.
Москва икомандэ ятлонэрэе чыпилэхэр
зыхыгъэх. Приволжскэ шхъяаэм
Санкт-Петербург ящэнэрэ чыпилэхэр
ахыгъэх.

Кыблэм ятфэнэрэ чыпилэхэр
къыдихыгъ.

Хэгъэгум изэнэкъокъу кIэхум
фэкIыгъэх. Зэхэшаклохэм, тренер-
хэм зэфэхьысихъэр ашых.
Адыгэ Республикэм ибэнэпIэ-
еджаплэхэм япашхэр, агъасэ-
хэрэр егупшизэнхэу, Олимпиадэ
дэлгүүнхэм, дунэе зэнэкъокъухэм
ахэлэжъэнхэм фэш амалхэр къа-
гъотынхэу уахтээ ял.

ЕМТЫЛЫН Нурбий.